

Мр Бранка Драгосавац
Библиотека града Београда
bebadrag@yahoo.com

Сага о Драшкоцијевима

Стаматовић, Десанка. *Сага о Драшкоцијевима*. Свилајнац: Ресавска библиотека, 2008.

Обележавајући значајни јубилеј, 140. годишњицу од оснивања Читаонице Омладине Ресавске, чију је традицију наставила, Ресавска библиотека у Свилајнцу, желела је да своје суграђане и читаоце подсети на своје почетке представљањем незаборавних личности, добротвора и пријатеља, који су је пратили на њеном дугом, плодном путу. Уз њу су, од оснивања 10. августа 1868. године, до прве половине 20. века били образовани, добронамерни, умни грађани који су иницирали њено оснивање, подржавали је и усмеравали њен развој и рад.

Један од неколицине других који се, од свог доласка у Свилајнац 1875. године, истицао у напорима да у вароши покрену стваралаштво, да га уреде, обнове и унапреде, да развију образовање, културу и друштвени живот, био је први свилајначки апотекар – Јулије Драшкоци. Њему, и осталим члановима његове породице у част, штампана је и промовисана монографија *Сага о Драшкоцијевима*. Јер јубилеји, годишњице, обележавање значајних догађаја и личности из прошлости, према речима аутора проф. др Десанке Стаматовић, прилика су да се помену сви они вредни, знаменити и заслужни људи који су својим радом обележили и задужили одређену установу, место, државу, свет.¹

Сага о Драшкоцијевима је прича о седмовековном трајању једне од најстаријих племићких породица у Словачкој, која је у 13. веку добила грб и имање. Насеље у којем су живели, према родоначелнику Драшку, 1242. године добило је име Драшковце, а презиме додатак Драшкоци.

У Србију су 60-тих година 19. века, привучени најавима и реформама европски образованог српског

кнеза Михаила, дошли многи интелектуалци, лекари, апотекари, инжењери, професори, занатлије, рудари. Међу првима је у Београд стигао Јован Вановић Драшкоци, апотекар, 1868. године, и његовим доласком почиње прича о животу, раду и доприносу породице Драшкоци у Србији.

Монографија је, највећим делом, инспирисана животом и радом његовог сина, Јулија Драшкоција,

првог свилајначког апотекара. Од отварања апотеке, коју је са огромном енергијом, полетом и ентузијазмом водио, овај магистар се врло брзо укључио у рад постојећих друштава и удружења и учествовао у развоју друштвеног, привредног и спортског живота вароши, у чему су га следила његова деца. Али ово није само прича о једној породици и њеном трајању, већ и прича о оснивању Ниже гимназије у Свилајнцу (1876), Фонда за сиромашне ученике (1877), Ресавске штедионице (1885), стрељачке дружине „Ресава” (1891), Ресавског ловачког друштва (1901), Соколског друштва (1910), Девојачког удружења „Света Јела” (1912), Сточарске задруге (1930), Планинарског друштва „Бељаница” (1946), Ресавског народног музеја (1953), које су иницирали, финансијски подржали или водили чланови ове породице. Такође и прича о почецима развоја планинарства у Ресави и Србији (1887), формирању првих музејских збирки у Ресавској библиотеци, развоју сточарства, воћарства, виноградарства, пчеларства у Свилајнцу, којима су значајни допринос дали поједини Драшкоцијеви.

Остала је, свакако, запажена њихова брига о Ресавској библиотеци. Схватајући значај књига и читања у животу и развоју Свилајнца, Јулије Драшкоци, који је и сам имао огромну приватну медицинску библиотеку, бринуо се о Ресавској

¹ Десанка Стаматовић, *Сага о Драшкоцијевима* (Свилајнац: Ресавска библиотека, 2008), 3.

библиотеци, а током својих истраживања остатака римских утврда и насеља и током пешачења планином, прикупио је и библиотеци поконио три значајне музејске збирке: археолошку, етнолошку и нумизматичку, које нажалост нису сачуване, јер су нестале током бугарске окупације и Првог светског рата, заједно са делом књижног фонда. Најзначајнија личност породице Драшкоци, која је била посвећена раду Библиотеке, је син Јулија Драшкоција, Јован-Ивко Драшкоци. Од 1924. до 1958. године, он је био активан члан Ресавске библиотеке, за коју је, према очевим казивањима, подацима сачуваних докумената и сведочења учесника у оснивању, реконструисао списак оснивача, написао историјат Библиотеке и прикупио сва правила по којима је радила. Од 1938. године, када је изабран за председника Ресавске библиотеке, Ивко је био иницијатор многих активности: са Библиотеком је отворио Народни универзитет, организовао прославе јубилеја и предавања у Свилајнцу и околини, и водио Летопис ове културне установе.

Осим што су Свилајнцу и Србији подарили знање, ентузијазам и радиност, ови родољубиви Срби, били су учесници свих ратова у којима су

вишеструко одликовани, а појединци су и животе положили за своју земљу.

Како се сада врло мало писало о овој, не само за Свилајнац, већ и за целу Србију, значајној породици, монографија *Сага о Драшкоцијевима* заснована је на доступним историјским изворима, штампаним подацима страних публикација завичајних музеја у Словачкој, сачуваној архивској грађи у Народној библиотеци Србије и завичајном одељењу Ресавске библиотеке, пригодним текстовима у спортским новинама, енциклопедијским издањима, јубиларним публикацијама и брошурама планинарског друштва „Бељаница”, као и сећањима и сведочењима потомака породице. Богато илустрована фотографијама и документима из приватних албума и архива, монографија садржи родослов породице, а у фуснотама су исписане кратке биографије настављача лозе Драшкоци.

Овом, као и претходним два монографијама, *Ресавска библиотека: од Читаонице омладине ресавске до данас: (1868-1998)* и *Књига у Свилајнцу: претплатници и скупљачи претплате: (1818-1870)*, аутор, проф. др Десанка Стаматовић дала је значајни допринос истраживању културе завичаја и упознавању прошлости Свилајнца.

Мирјана Станишић
Народна библиотека Србије
mirjana.stanistic@nb.rs

Кратка историја књиге

Бараћ, Драган. *Кратка историја књиге*. Београд: Нолит, 2008.

Кратка историја књиге аутора др Драгана Бараћа изашла је крајем 2008. године у издању Нолита (главни и одговорни уредник Зоран Живковић, рецензенти Бранко Летић и Лазар Чурчић). Књига је конципирана као уџбеник за предмет Историја књиге и библиотека, а по наставном програму Филозофског факултета Универзитета у Источном Сарајеву, уважавајући стандарде Болоњског процеса за једносеместралне предмете, како у погледу броја и врсте чињеница, тако и у погледу обима саме публикације. Аутор обједињује обимну грађу о педесетогодишњој историји књиге и систематично излаже њен развој са становишта форме и садржаја. Ова књига ће, пре свега, обрадовати студенте који више неће морати да трагају за бројним изворима и разумењем подацима у литератури.

Поступно – од тумачења појма *књига* у српском језику, преко кратког осврта на дефиницију књиге

кроз разне фазе њеног развоја, укључујући и данашње дефиниције са становишта комунологије и информатике, све до објашњења схватања комплексне науке о књизи и свим делатностима везаним за њу – аутор нас уводи у историјску причу о књизи. Наредно поглавље представља преглед материјала свих претеча савремених књига: од глиненних плочица, преко папирусних свитака, пергаментних кодекса, папирних блоковних књига, инкунабула, до данашњих књига на папиру и у електронској форми. У оквиру овог поглавља, аутор посебну пажњу поклања најстаријим споменицима културе, чије се репродукције врло солидног квалитета налазе у прилогу на крају књиге.

У следећем поглављу размотрене су технике умножавања књига – преписивање и механичко умножавање, и то од најстарије технике (помоћу калуша у